

بستن کمر بند می تواند خطر مرگ و میر را در سر نشینان صندلی عقب، ۲۵ تا ۷۵ درصد کاهش دهد.

مرمت خانه فردوسی پس از هزار سال

مدیر پایگاه میراث فرهنگی توس از آغاز طرح جامع مرمت و بهسازی خانه منسوب به حکیم ابوالقاسم فردوسی در روستای پاژ خبر داد. احسان زهروندی در این باره گفت: «طرح جامع مرمت و بهسازی خانه منسوب به حکیم ابوالقاسم فردوسی در روستای پاژ در شورای فنی اداره کل میراث فرهنگی خراسان رضوی به تصویب رسید که به زودی عملیات اجرایی آن آغاز خواهد شد.» او ادامه داد: «با توجه به تکریم نظرات بازدیدکنندگان مجموعه فرهنگی و تاریخی آرامگاه فردوسی مبنی بر احیا و بازسازی خانه منسوب به حکیم ابوالقاسم فردوسی، طرح جامع مرمت و بهسازی این خانه در زادگاهش در روستای پاژ در دستور کار قرار گرفت. این پروژه توسط مشاور طراحی شده و در جلسه شورای فنی اداره کل میراث فرهنگی خراسان رضوی به تصویب رسید و به زودی عملیات اجرایی آن آغاز خواهد شد.»

گزارش «شهروند» از جزییات آخرین پژوهش انجام شده در باره شرایط کودکان محله دروازه غار

«دروازه غار» مطرو دنیست

۴ پرویز پیران، استاد جامعه شناسی: ما نباید از واژه حاشیه استفاده کنیم این واژه بار منفی دارد و می تواند باز تولید خشونت باشد

شهروند | آخرین نتایج تحقیق انجام شده از کودکان محله دروازه غار که در دو دوره زمانی سال ۹۲ و ۹۷ انجام شده، آمارهای قابل تأملی از تغییر وضع کودکان این محله دارد؛ تحقیقی که نشان می دهد ۴ درصد به تعداد کودکان کار این محله اضافه شده، نیمی از کودکانی که به مدرسه می روند، همزمان مشغول به کارند، حدود ۸ درصد کودکان دستفروشد که نیمی از آنها به کار علاقه ای ندارند و ۸ درصد کودکان باسواد شده اند.

نتایج این تحقیق بعد از ظهر یکشنبه در نشست با عنوان «در همین نزدیکی: از دروازه غار به هرندی» توسط جمعیت امداد - دانشجویی امام علی (ع) برگزار شد. بررسی اعضای کمیته پژوهش جمعیت در دو دوره زمانی انجام داده اند که بخش قابل توجهی از آن در همان نشست، اعلام شد. ریحانه شیرازی و مهرناز عطاران از اعضای کمیته پژوهش جمعیت امداد دانشجویی امام علی (ع) از تجربه پژوهش میدانی در محله دروازه غار گفتند؛ تجربه ای که منجر به راه اندازی خانه های ایرانی در دروازه غار و محله های مشابه شد. به گفته شیرازی، این خانه محلی شدند تا مردم کاران جمعیت امام علی در کنار هم تجربه زندگی پیدا کنند و در عین حال خدماتی هم به بچه های این محله ها ارائه دهند: «زمانی که مددکاران جمعیت وارد این محله ها شدند، خیلی از بچه ها شناسنامه نداشتند، بنابراین ما به بحث های حقوقی ورود پیدا کردیم. متأسفانه آموزش و پرورش خیلی از قومیت ها را قبول ندارد و آنها را در مدارس ثبت نام نمی کند.» جمعیت امام علی (ع)، حالا سال هاست برای کمک به کودکان محله های آسیبدیده، طرح های ورزشی ایجاد کرده است؛ نمونه آن لیگ پرشین است: «ما وقتی دیدیم علاقه مندانی کودکان محل به فوتبال است، تصمیم گرفتیم طرح ویژه ای برای آنها ایجاد کنیم، چرا که خشونت، پر خاشگری و گرایش به جرم و جنایت و اعتیاد برای این کودکان خیلی زیاد است

• محسن حبیبی، استاد شهر سازی: ما در محله دروازه غار با طرد شدگان مواجه هستیم، حاشیه، یک پیش داوری طرد است، زمانی که می گوئیم محله حاشیه، یعنی آنها را طرد کردیم و فرودستان جامعه را به مطرو دان دادیم

• کارشناس مسئول دفتر امور آسیب دیدگان اجتماعی بهزیستی استان تهران: ۴ هزار کودک کار و خیابان در استان تهران، تحت پوشش قرار گرفته اند که ۷۰ تا ۷۵ درصد این کودکان جزو مهاجران خارجی هستند

• مقایسه وضعیت اشتغال کودکان در دو سال ۹۲ و ۹۷

وضعیت اشتغال کودکان دروازه غار	سال ۹۲	سال ۹۷
سن اشتغال به کار کودکان	حدود ۴۹ درصد	حدود ۵۳ درصد
نوع کار کودکان	حدود ۴۷ درصد دستفروش - ۱۳ درصد خطاطی - ۱۰ درصد تکدی گری - ۵ درصد کارگری و باربری - مابقی تنبکی، اسپنددودکنی صافکاری شیشه بری و شیشه پاک کنی	حدود ۸۰ درصد دستفروش - ۱۸ درصد کارگر در کارگاه یا کارخانه ها
سن شروع به کار کودکان	میانگین سن شروع به کار ۷ سالگی - اغلب کودکان در فاصله سال های ۹ تا ۹ سالگی مشغول به کار شدند	میانگین سن شروع به کار، ۸ سالگی - آغاز به کار اغلب کودکان در فاصله سال های ۹ تا ۹ سالگی است
علاقه به کار	بیش از نیمی از کودکان علاقه ای نداشتند	بیش از نیمی از کودکان علاقه ای نداشتند
نوع کار و جنسیت	اسپنددودکنی: دختران شیشه بری، گلرفروشی، شیشه پاک کنی، خیاطی، صافکاری، کارگری و باربری: پسران	کارهای خانگی: دختران برابری نسبی برای کارگری: پسران دوبرابر دختران دستفروشی می کنند
نوع کار و اصلیت	اغلب قوم غربت، سایر و تهرانی ها: دستفروش افغانستانی ها: خیاطی، کارگری باربری و دستفروشی	اغلب کودکان قوم غربت: دستفروشی نسبتاً لاتر کارهای غیر دستفروشی (کارگری و کار خانگی) در کودکان افغانستانی
کار کودک و شغل سایر اعضای خانواده	بیشتر کودکان با مادران خانه دار کار نمی کنند عمده ترین شغل اعضای خانواده: کار معقول، تکدی گری و دستفروشی	عمده ترین شغل سایر اعضای خانواده دستفروشی

• مقایسه عوامل ترس و بازی کودکان دروازه غار در دو دوره زمانی

عوامل ترس کودکان در محله	سال ۹۲	سال ۹۷
عوامل ترس کودکان در محله	۳۰ درصد معتادان حدود ۱۴ درصد زدها ۷ درصد عوادر گیری	۲۰ درصد معتادان ۸ درصد: سگ، گربه و موش ۷ درصد: زدها ۴ درصد: خلاقاران ۳ درصد: عوادر گیری
نوع کار و جنسیت	۲۴ درصد: وجود قوم غربت، خلاقکارها، حیوانات، روح، جن، شیطان، مواد فروشان و ماموران ۲۴ درصد: هیچ	۲۴ درصد: مجموع عواملی مثل قوم غربت، خلاقکاران، حیوانات، روح، جن، شیطان، مواد فروشان و ماموران ۲۵ درصد: هیچ
مکان بازی کودکان در محله	۷۰ درصد پارکها ۱۶ درصد کوچهها نبود محلی مناسب برای تفریح کودکان (به ویژه دختران)	۴۷ درصد: پارکها ۲۴ درصد: کوچهها ۲۹ درصد: خانه

در این محله، با هم مخلوط نشوند. این می شود تباهی در تباهی. همیشه این نگاه وجود دارد که چگونه این غده چرکین را خارج کنیم، اما هیچ وقت به این فکر نشد که چطور مداوایش کرد.

به محله دروازه غار نگاه خاص وجود دارد

در ادامه این نشست، واحدی، از اعضای هیأت مدیره جمعیت امام علی (ع) هم از تجربه فعالیت در این منطقه، توضیح هایی داد: «چیزی که ما در این سال هادر این محله دیدیم، نگاه ویژه است، زمانی که برای نخستین بار وارد این محله شدیم، ساقی های می گفتند شما برای چی آمده اید؟ شما وصله ناجور این جا هستید، بیایید این جا خودتان را می گیرند. اما ما وارد شدیم و خود کودکان این محله را آهنگنا شدند، ما از کودکان فهمیدیم که چه چیزی را باید بسازیم.» او ادامه داد: «در این محله یک توپ پیدا نمی شود اما به راحتی مواد مخدر در دسترس است، ما یک سوال بزرگ از مسئولان طرح های ضربتی جمع آوری معتادان داریم، چرا با وجود اجرای همه این طرح ها، به سیستم کلان توزیع موادمخدر ضربه جدی وارد نمی شود؟» واحدی گفت که هویت کودکان محله دروازه غار دیده نشده و امکانات برای آنها به درستی توزیع نشده است. به گفته او حالا هم یک نگاه درآمدز محور به محله شده است با این تصور که این نگاه منجر به کاهش آسیب می شود، اشتباه می کنند، چرا که افراد از محله های دیگر می آیند که با آن پاساژ و شهر بازی ارتباط برقرار کنند نه با اهالی محل. بنابراین طرد دیگری اتفاق می افتد.

قرار بود در این نشست، جوادی یگانه معاونت فرهنگی اجتماعی شهرداری تهران، صرامی نماینده ستاد مبارزه با مواد مخدر و مسعودی فرید معاون اجتماعی بهزیستی حضور پیدا کنند، اما هیچ کدام از آنها نیامدند و تنها سعید نوروزی، کارشناس مسئول دفتر امور آسیب دیدگان اجتماعی بهزیستی استان تهران به عنوان نماینده بهزیستی حضور پیدا کرد. او به اقدامات بهزیستی برای سازماندهی کودکان کار و خیابان اشاره کرد و گفت که سازمان های مردم نهاد زیادی در محله دروازه غار فعال هستند که بهزیستی با آنها همکاری می کند. به گفته

وقتی می گوئیم «حاشیه» یعنی اهالی آن را طرد کردیم

محسن حبیبی، استاد شهر سازی هم درباره فعالیت جمعیت امام علی (ع) در محله دروازه غار، توضیح هایی داد. به گفته او بیشتر اعضای این جمعیت دختران و زنان هستند که شاید وجود آنها منجر شده ارتباط بهتری با خانواده ها و کودکان این محله برقرار شود. او درباره پیدایش محله دروازه غار هم توضیح هایی داد: «پیدایش این محله و ورود آن به مفاهیم شهری به دوره ناصری و ساخته شدن دارالخلافه ناصری برمی گردد، زمانی که تصمیم می گیرند شهر ایزدگ کنند. در همان دوره بود که تهران به شمال و جنوب تقسیم شد. در همان دوره سه دروازه، یعنی دروازه غار، دروازه خانی آباد و شاه عبدالعظیم، در جنوب شهر ایجاد شد.» او ادامه داد: «سوال اینجاست که چرا می گویند دروازه غار؟ مگر آن جا غاری بود؟ منظور همان گودال هایی است که در این محله وجود داشت، در داخل این گودال ها، حاشیه نشین هایی که به تهران می آمدند، مستقر می شدند و زندگی می کردند.» حبیبی پس از توضیح کلی درباره پیدایش این محله، به اتفاقی که برای اهالی آن رخ می دهد، اشاره کرد: «ما در این محله با طرد شدگان مواجه هستیم، حاشیه، یک پیش داوری طرد است، زمانی که می گوئیم محله حاشیه، یعنی آنها را طرد کردیم و فرودستان جامعه را به مطرو دان جامعه تنزل دادیم. از دهه ۳۰ به بعد، دروازه غار، تبدیل به مکانی برای استقرار لوطی ها و بعد لات ها تغییر کرد، اغلب آنها مطرو، عده ای معترض و گروهی جوانمرد بودند. به هر حال این محله دارای هویت اجتماعی است که به آن معنا و مفهوم می دهد و می تواند برای ما پیش داوری داشته باشد، یک هویت خاص که در سال های اخیر بسیار کم رنگ شده، چون دیگر اقشار اجتماعی در آن حضور ندارند.»

به گفته او از سال ۴۵ که طرح جامع تهران به تصویب رسید، به جای این که نگاه جذب به این محله ایجاد شود، نگاه طرد، غالب شد: «وقتی به این محله نگاه می کنیم، می بینیم با وجود تلاش هایی که برای آن شده، همیشه در آن فقر و تباهی و طرد باز تولید شده است، ما چه بخواهیم و چه نخواهیم به اهالی این محله به عنوان طرد شده نگاه می کنیم، آنها در درون خودشان هم گرفتار این طرد شدگی اند، یعنی خودشان را با قوم غربت جدا کرده اند، بچه هایشان را به پارک ها راه نمی دهند، یعنی در محله ای که خودش طرد شده، باز هم جدایی گزینی اجتماعی صورت می گیرد.» به گفته او، حتی اگر یک دیوار عینی وجود نداشته باشد، یک دیوار ذهنی وجود دارد که مراقب است گروه های مختلف

عکس: نسیم عسکری / شهروند

• وضعیت کار کودکان دروازه غار در سال ۹۷ نسبت به سال ۹۲

مشغولیت به کار	افزایش ۴ درصدی کار کودک
نوع کار	افزایش قابل توجه دستفروشی بین کودکان کار
سن شروع به کار	افزایش یک سال در میانگین سن شروع به کار (به ۸ سال)
دلیل کار	افزایش نسبی فشار خانواده
علاقه به کار	بدون تغییر (نیمی غیر علاقه مند)
نوع کار و جنسیت	افزایش کارهای خانگی و کارگری برای دختران و افزایش دستفروشی برای پسران

• وضعیت آموزشی کودکان دروازه غار در سال ۹۷ نسبت به سال ۹۲

سواد کودک	کاهش ۱۰ درصدی بی سوادی
مقطع تحصیلی کودک	افزایش مقطع کودک
سواد اصلیت کودک	افزایش قابل توجه سوادم قوم غربت و افغان
سواد و کار کودک	افزایش کودکانی که به مدرسه می روند و به کار مشغولند
اوراق هویت و سواد	افزایش سواد کودکان دارای شناسنامه

او ۴ هزار کودک کار و خیابان در استان تهران، تحت پوشش قرار گرفته اند که ۷۰ تا ۷۵ درصد این کودکان جزو مهاجران خارجی هستند: «حذف کودک کار دشوار است، ما باید کار کودک را به حداقل برسانیم، بررسی های ما نشان می دهد که در زمینه کودکان زباله گرد، باندهای سازمان یافته ای فعالیت می کنند که به گفته سازمان های مردم نهاد حدود ۵ تا ۱۰ درصد کودکان زباله درگیر این باندها است که این اتفاق برای سایر کودکان کار و خیابان کمتر اتفاق می افتد. بنابراین باید روی این کودکان تمرکز بیشتری کرد.» او در توضیح بیشتر گفت: «این کودکان اغلب مهاجر هستند که به صورت جمعی زندگی می کنند.» او درباره حمایت از کودکان درگیر اعتیاد هم توضیح هایی داد: «بهزیستی تمام افراد زیر ۱۸ سال را پس از ترک اعتیاد، تحت پوشش قرار می دهد.»

• نتایج مقایسه دو دوره پژوهش بر روی شرایط کودکان محله دروازه غار

سال ۹۷	سال ۹۲	سن کودک
۶۰ درصد کودکان در گروه سنی ۱۱ تا ۱۲ سال و کمترین تعداد کودکان در گروه های سنی بالای ۱۶ سال و کمتر از ۶ سال	عمده کودکان در گروه سنی ۹ تا ۱۳ سال	سن کودک
اصلیت کودکان	قوم غربت ۳۲ درصد افغانستانی ۲۸ درصد تهرانی ۹ درصد	اصلیت کودکان
اوراق هویت کودک	سند هویتی: حدود ۷۵ درصد کودکان فاقد سند هویتی: حدود ۷ درصد	اوراق هویت کودک
اوراق هویت کودک و اصلیت	حدود ۹۰ درصد افغانستانی ها: اوراق هویت مشخص قوم غربت بیشتر: در صد نداشتن شناسنامه	اوراق هویت کودک و اصلیت
علاقه کودک به خانواده	۴۵ درصد: همه اعضای خانواده ۲۵ درصد: تنها پدر و مادر خود ۲ درصد: هیچ کس	علاقه کودک به خانواده
وضعیت بهداشت و سلامت در گروه های سنی	۱۰۰ درصد کودکان ۴ ساله در وضعیت بد ۱۰۰ درصد کودکان ۶ و ۱۵ ساله در وضعیت متوسط ۱۰۰ درصد کودکان ۱۶ ساله در وضعیت خوب	وضعیت بهداشت و سلامت در گروه های سنی
سواد کودک	حدود ۵۰ درصد: دانش آموز ۳۴ درصد: خانه علم ۱۶ درصد: بی سواد	سواد کودک
سواد و اصلیت	مدرسه: حدود ۸۰ درصد تهرانی ها، ۶ درصد افغان ها، ۵ درصد سایر و ۲۷ درصد قوم غربت خانه علم: حدود ۵۳ درصد قوم غربت، ۲۸ درصد افغان ها و سایر و ۱۰ درصد تهرانی ها بی سوادی: حدود ۲۰ درصد قوم غربت و سایر	سواد و اصلیت
سواد و کار	۳۸ درصد کودکانی که به مدرسه می روند به کار هم مشغولند ۴۰ درصد کودکانی که به خانه علم می روند به کار هم مشغولند ۲۰ درصد کودکانی که بی سواد هستند کار می کنند	سواد و کار